

FIȘA DISCIPLINEI

Filosofia limbajului

Anul universitar II.

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitate Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie si Filosofie
1.3. Departamentul	Departamentul de Istorie in limba maghiară
1.4. Domeniul de studii	Filosofie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Filosofie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Filosofia limbajului				Codul disciplinei		HLM3922		
2.2. Titularul activităților de curs			Kerekes Erzsébet, lector universitar dr.							
2.3. Titularul activităților de seminar			Kerekes Erzsébet/Rancz Mónika							
2.4. Anul de studiu		II	2.5. Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare		E	2.7. Regimul disciplinei		DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					28
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat (consiliere profesională)					6
Examinări					6
Alte activități: consultații profesionale					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				70	
3.8. Total ore pe semestru				56 fiz/126 conv	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența de 70%, adica la 9 din cele 14 prelegeri.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezența obligatorie la toate seminariile. Posibilitate de recuperare a seminariilor la care studentul a fost absent.

6.1. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	C1 Identificarea și aplicarea adecvată a fundamentelor teoretice și istorice ale filosofiei: presupozii, principii, valori, etici, modalități de gândire și practici. C2 Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme filosofice generale și de ramură. C3 Identificarea prin gândire critică (analiză și evaluare logice) a punctelor tari și slabe ale unor soluții, concluzii sau abordări alternative de probleme. C5 Producerea/proiectarea și comunicarea de idei/cunoștințe filosofice. C6 Medierea interumană și interculturală prin identificarea, analiza și soluționarea unor probleme interumane și interculturale.
Competențe transversale	CT1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente. CT2 Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice. CT3 Autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul dezvoltării autonomiei personale, al inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Acumularea cunostintelor in legatura cu tematicile filosofiei limbajului.
7.2 Obiectivele specifice	- Cunoasterea cercetarilor, teoriilor si conceptelor din filosofia limbajului. Filosofia limbajului si filosofia analitica, semiotica, hermeneutica. - Analiza textelor de filosofie a limbajului si a teoriilor pe baza terminologiei specifice..

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Filosofia limbajului, semiotica si hermeneutica. Modele ale limbajului	Problematizare, prezentare, discutii	
2. Problema limbii si a limbajului, conceptii ale limbajulu in antichitate: Platon, Aristotel, stoicii, sfantul Augustin.	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	
3. Teorii ale filosofiei limbajului in evul mediu si era umanismului.	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	
4. Teorii rationaliste ale limbajului in era moderna: Descartes, gramatica din Port-Royal, Leibniz	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	
5. Teorii empirice ale limbajului: conceptii asupra limbajului la Berkeley, Locke	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	
6. Schimbare in problematizare limbajului in Iluminism: Vico, Condillac, Rousseau	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	
7. Sprachphilosophie”: Herder, Kant, idealismul german dupa Kant, filosofia limbajului la Herder	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	
8. Semiotica si filosofia limbajului. Expresie si continut. Structura si functie. Langue si parole. Limbi naturale si secundare.	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	Dante, Kant, Foucault, Eco
9. Semnificatie si referinta. Semnificatie si conditie a, semnificatie si verificare, semnificare si uz cotidian.	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	

10. Analiticitate si critica ei. Wittgenstein. Quine si traducerea radicala. Davidson si interpretarea radicala.	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	
11. Referencia: Mill, Frege, Russell, Kripke.	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	
12. Intentie, acte de vorbire, comunicare. Acte locutionale, illocutionale, perlocutionale.	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	
13. Limba, gandire, lume. Teoria asemanarii familiale, argumentul limbajului privat, limbaj si lume exterioara.	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	
14. Hermeneutica si filosofia limbajului (Croce, Gadamer)	Curs interactiv: prelegere, ppt., dezbatare	

Bibliografie

Austin, J. L.: *Tetten ért szavak*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.
Farkas Katalin – Huoranszki (Szerk.) *Modern metafizikai tanulmányok*. ELTE–Eötvös Kiadó, Bp. 2004.
Farkas Katalin – Kelemen János: *Nyelvfilozófia*. Áron Kiadó, Bp. 2002.
Forrai Gábor – Szegedi Péter (Szerk.): *Tudományfilozófia*. Áron Kiadó, Bp. 1999 (Quine)
Frege J&J: *Logika, szemantika, matematika*. Gondolat, Bp. 1980.
Gadamer, Hans-Georg: *Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlata*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1984.
Horányi Özséb, Szépe György (szerk.): *A jel tudománya*. Gondolat, Budapest, 1975
Kelemen János: *A nyelvfilozófia rövid története Platóntól Humboldtig*. Áron Kiadó, Budapest, 2000.
Kelemen János: *Nyelv és történetiség a klasszikus német filozófiában*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990.
Kelemen János: *Nyelvfilozófiai tanulmányok*. Áron Kiadó, Budapest, 2004.
Platón: Kratülosz, Parmenidész, A szofista, Théaitétosz. In *Platón összes művei*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1984.
Pléh – Síklaki – Terestyéni (Szerk.): *Nyelv – Kommunikáció – Cselekvés*. Osiris, Bp. 1997. (Austin)
Saussure, Ferdinand de: *Bevezetés az általános nyelvészetbe*. Corvina Kiadó, Budapest, 1997
Wittgenstein, Ludwig: *Logikai-filozófiai értekezés*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989
Wittgenstein, Ludwig: *Filozófiai vizsgálódások*. Atlantisz Kiadó, Budapest, 1998.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Discuții despre bibliografie, sarcini. Instructiuni metodologice.	Megbeszélés	
2. Platón: Kratülosz. In: <i>Platón összes művei I</i> . Európa Könyvkiadó, Budapest, 1984.	Discutii, analiza de text, dezbatare	
3. Gadamer, Hans-Georg: <i>Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlata</i> . Gondolat Kiadó, Budapest, 1984. 284–292	Discutii, analiza de text, dezbatare	
4. Arisztotelész: <i>Hermeneutika</i> . In: <i>Organon</i> . Akadémiai Kiadó, Budapest, 1973.	Discutii, analiza de text, dezbatare	
5. Szent Ágoston: <i>A keresztény tanításról</i> . Budapest, 1944. I/4, II/2., <i>Vallomások</i> . Gondolat, Budapest, 1982 (I. VIII), <i>De Magistro</i> . Sancti Aureli Augustini Opera, Sect. VII, Pars IV, Hölder-Pichler, Tempszky, Bécs, 1961, 39.	Discutii, analiza de text, dezbatare	
6. Locke, J.: <i>Értekezés az értelemről</i> . Akadémiai Kiadó, Budapest, 1964, II. Herder, J.G.: <i>Értekezés a nyelv eredetéről</i> . In <i>Értekezések, levelek</i> . Európa Könyvkiadó, Budapest, 1983.	Discutii, analiza de text, dezbatare	
7. Morris, C.W.: A jelelmélet megalapozása. In Horányi Özséb, Szépe György (szerk.): <i>A jel tudománya</i> . Gondolat, Budapest, 1975. 43–92.	Discutii, analiza de text, dezbatare	
8. Saussure, Ferdinand de: <i>Bevezetés az általános nyelvészetbe</i> . Corvina Kiadó, Budapest, 1997. 39–64.	Discutii, analiza de text, dezbatare	
9. Russell, Bertrand: A denotálásról. <i>Világosság</i> .	Discutii, analiza de text,	

2005/12	dezbatare	
10. Wittgenstein, Ludwig: <i>Logikai-filozófiai értekezés</i> . Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989. 18–72. (3.1–6)	Discutii, analiza de text, dezbatare	
11. Wittgenstein, Ludwig: <i>Filozófiai vizsgálódások</i> . Atlantisz Kiadó, Budapest, 1998. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 18, 20, 22, 23, 24, 31, 70, 71, 72, 75, 81–110.	Discutii, analiza de text, dezbatare	
12. Austin, J. L.: Hogyan cselekedjünk szavakkal? In Uő: <i>Tetten ért szavak</i> . Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990. 33–49; 103–112.	Discutii, analiza de text, dezbatare	
13. Searle, J.R.: A nyelv működése: a beszéd mint emberi cselekvés. In Uő: <i>Elme, nyelv és társadalom</i> . Vince Kiadó, Budapest, 2000. 137–156	Discutii, analiza de text, dezbatare	
14. Gadamer, Hans-Georg: Olvasni olyan, mint fordítani. <i>Vulgo</i> . 2000. 3-4-5. 19–24.	Discutii, analiza de text, dezbatare	
Bibliografie Arisztotelész: Hermeneutika. In: <i>Organon</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1973. Augustinus/Szent Ágoston: <i>A keresztény tanításról</i>. Budapest, 1944. I/4, II/2. Augustinus/Szent Ágoston: <i>Vallomások</i>. Gondolat, Budapest, 1982 (I. VIII). Augustinus/Szent Ágoston: <i>De Magistro</i>. Sancti Aureli Augustini Opera, Sect. VII, Pars IV, Hölder-Pichler, Tempszky, Bécs, 1961, 39. Austin, J. L.: Hogyan cselekedjünk szavakkal? In Uő: <i>Tetten ért szavak</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1990. 33–49; 103–112. Gadamer, Hans-Georg: <i>Igazság és módszer. Egy filozófiai hermeneutika vázlatja</i>. Gondolat Kiadó, Budapest, 1984. 284–292. Gadamer, Hans-Georg: Olvasni olyan, mint fordítani. <i>Vulgo</i>. 2000. 3-4-5. 19–24. Herder, J.G.: <i>Értekezés a nyelv eredetéről</i>. In <i>Értekezések, levelek</i>. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1983. Locke, J.: <i>Értekezés az értelemről</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1964, II. Morris, C.W.: A jelelmélet megalapozása. In Horányi Özséb, Szépe György (szerk.): <i>A jel tudománya</i>. Gondolat, Budapest, 1975. 43–92. Platón: Kratülosz. In: <i>Platón összes művei I</i>. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1984. Russell, Bertrand: A denotálásról. <i>Világosság</i>. 2005/12 Saussure, Ferdinand de: <i>Bevezetés az általános nyelvészetbe</i>. Corvina Kiadó, Budapest, 1997. 39–64. Wittgenstein, Ludwig: <i>Logikai-filozófiai értekezés</i>. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1989. 18–72. (3.1–6) Wittgenstein, Ludwig: <i>Filozófiai vizsgálódások</i>. Atlantisz Kiadó, Budapest, 1998. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 18, 20, 22, 23, 24, 31, 70, 71, 72, 75, 81–110. Searle, J.R.: A nyelv működése: a beszéd mint emberi cselekvés. In Uő: <i>Elme, nyelv és társadalom</i>. Vince Kiadó, Budapest, 2000. 137–156.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este compatibil cu cerințele comunităților profesionale și a universităților din occident. Dezvoltare și conturarea capacității de interogare, a sensibilității problematizatoare și de soluționare.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Prezentă activă și cunoștințe 70%;	Examen	70%
10.5 Seminar/laborator	Prezentarea unor lucrări de seminar, participare activă la toate discuțiile	Evaluarea lucrărilor și activității	30%
10.6 Standard minim de performanță			
Prezența: (activă) la 70% din cursuri și 100% seminarii (cu posibilitate de recuperare)			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
							
							

Data completării:

15.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

Lect. univ. dr. Kerekes Erzsébet

Rancz Mónika

Data avizării în departament:
29.09.2025

Semnătura directorului de departament

Conf. dr. Nagy Róbert